

Disputatio medica inauguralis de sudoribus ... / praeside Joh. Hadriano Slevogtio ... pro licentia ... publicae ventilationi subjicit Joh. Georg. Pilling, Altenb. Misn. Ad d. 28. Maj. Anni M DC XCVII.

Contributors

Slevogt, Johann Adrian, 1653-1726
Pilling, Johann Georg, 1672-

Publication/Creation

Jenae : Literis Wertherianis, [1697]

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/dq4888cu>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

DISPUTATIO MEDICA INAUGURALIS 35

De

SUDORIBUS

Quam
volente DEO

Consensu & Auctoritate

Illustris ac gratiosissimæ Facultatis Medicæ
in florentissima Academia SALANA

P R Æ S I D E

JOH. HADRIANO SLE-
VOGTIO

Med. Doct. Anat. Chir. & Botan. Prof. Publ.
Med. Duc. Sax. Provinc.

Patrono, Præceptore ac Promotore suo
maxime devenerando,

PRO LICENTIA

Summos in arte Medica Honores, Insignia & Privilegia
DOCTORALIA

more majorum solenniter obtinendi,
publicæ ventilationi subicit

JOH. GEORG. PILLING,

Altenb. Misd.

Ad d. 28. Maj. Anni M DC XCVII.

horis ante & pomerid. in Auditorio majori.

J E N Æ

Literis WERTHERIANIS.

V I R O

*Magnifico, Pranobilissimo, Excellentissimo,
Consultissimo*

DN. JOH. GEORGIO DOEHLERO

Hæreditario in Rhœda & Windischleuba

*JCto Consummatissimo, Consiliario Saxonico
& Illustris Regiminis Altenburgensis Assessori
gravissimo*

Patrono suo maximo

nec non

V I R I S

Nobilissimis, Amplissimis, Consultissimis

DN. JOH. EMANUELI RUDOLPHO

*JCto celeberrimo, Præfecturæ Leuchtenburgens.
& Orlamund. Præposito longe meritissimo*

DN. CHRISTIANO DAVIDI SCHMIDIO

*Consuli & Syndico apud Calenses spectatissimo
& reddituum Ducalium Collectori*

*Patronis, Fautoribus & Adfinibus suis
maximopere colendis, Compatri
æstumatissimo*

Hanc Inauguralem Dissertationem

obsequiose

offert, dedicat & consecrat

A U T O R.

Prooemium.

Audabant veteres tres in corpore nostro coctiones totidemque earundem excrementa, ita ut primæ, quæ fit in ventriculo, Scybala; secundæ, cujus organon vasa credebant, urinam; tertiæ, quam in partium poris fieri sibi persuadebant, insensilem, transpirationem & sudorem assignarent. Ponam vacillare ultimarum coctionum certitudinem, & dictam urinæ, insensilisque transpirationis ac sudoris diversitatem; nihilominus de singulis experientia quotidiana nos reddit certos, maximo cum levamine singula præsidente natura excerni, singula eâdem succumbente non sine magno sanitatis dispendio retineri, vel alio modo peccare. Alvi excrementa & urina nunc sub meam non venient censuram. Mihi sufficiet Sudoris inquisitionem diligentiores instituere, quippe vix morbus occurret, in quo non Sudorem vel Symptomaticum vel Criticum offendas, vel à Medico summo studio urgeri videas. Primum autem Naturam ejus examinabo, postea Symptomaticorum sudorum differentiam & causas tradam adnectendo ex Prognosi, quæ occurrunt notatu digna, tandemque Curationem eâ,

quâ potest fieri brevitate subjungam. Faxit Summum Numen, ut omnes meæ meditationes in sui gloriam, & ad Proximi commodum instituta felici successu gaudeant.

§. I. *Sudor* a Græcis ἰδῶς ab ἰδέω Sudo, Laboro, Germanis *der Schweiß* dicitur: Sumitur verò Sudoris nomen communi usu loquendi vel *proprie* vel *improprie*. Improprie 1. si ex arboribus vulneratis effluit vel humor, ut fit in betula & vite, primo vere, post abscissa inutilia ramenta, succum aqueum dimittente; vel glutinosa succi pars in forma granulorum solida concrescit, ut fit in Lentisco, cujus soboles Mastix, nec non aliis, quæ gummata varia nobis in usum mechanicum & medicum concedunt: 2. Si frigidis magis politis & glabris subjectis humiditas in aëre natans sese guttularum forma affigat: 3. Si post mortem quandoque ichor tenuis cutis laxatam substantiam, penetret, *Sudorem* dicunt, qui tamen cum absque calore & spiritibus, sola sudoris causa efficiente fiat, nequaquam verus sudor dicendus. Propriè autem si sumatur, quid sit, nunc declarabo.

§. II. Examina Nominis Etymologiâ & Homonymiâ sequentem Sudoris definitionem dabo: Quod sit *excrementum serosum, mediante circulatione universali ad corporis extrema delatum, aqueo salsum, inodorum, non coloratum, a spiritibus & calore totius per glandulas secretum, per poros apertos ejectum, & formâ guttularum hinc inde conspicuum*. Ex his sponte patebit, Sudorem primo intuitu non nisi formâ differre a *transpiratione insensili*, sub qua utraque excretio se prodit, ista nempe vaporibus, in auram exhalantibus, hæc guttulis cuti accretis.

tis. An autem & in aliis discrimen habeant, pluribus inferius ostendam.

§ III. Generis loco posui *Excrementum*. Cum enim humanum corpus ita sit comparatum, ut singulis diebus novo restaurari alimento debeat, ex quo & solidæ humidæque partes suum augmentum conservationemque nanciscantur: Ne autem detur corpori extensio in immensum, natura non solum sibi prospexit, per intestina exturbando scybala, sed & humores, qui alimentares post toties repetitas circulationes esse desierunt, foras eliminando. Esse autem ad nutrimentum Sudoris materiam ineptam ex sapore ejus, qui dulcedinem blandam exuit, clarum fit, quamvis non negandum, sæpe etiam alimentares, utiles, spirituosas quoque particulas una cum excrementitiis abripi.

§ IV. Materiale Sudoris dixi *Serum*, mediante circulatione ad corporis ambitum detrusum. Seri esse progeniem, patet ex colore, & consistentia aqueo glutinosa, aliisque phænomenis, quæ circa sudorem occurrunt. Videmus enim, qui multum sudant, multum sitire, sitim vero esse defectum seri, quis negat? à nimis in juventute sudoribus vel spontaneis, vel artificialibus, corporis augmentum impediri, ut ex observatione Magn. D. Wedelii, Patroni, Præceptoris, Hospitis mei summopere deveniendi, in *Phys. Med. S. III. C. 27. p. 189.* patet; robustissimosque tandem ab iisdem attenuari; utrumque à Sero nutritio absumto. Ad ambitum autem corporis hoc ipsum devehitur cum sanguine per arterias, ad cutem definentes, ubi deinde serum deponitur, parsque per venas redit, pars in sudorem abit.

§. V. *Salsedinem* insuper secum vehere aqueas ejus guttulas, docet sapor, si roridum hoc humidum fortè in os destillet; docet quoque pruritus, dolor, intertrigo in iis partibus oborta, in quibus sudor vel non transpirare potuit, vel non deterfus est. Imo Tachenius in *Hipp. Chim. c. 12.* scribit, se ex linteis, sudore madidis, sal, simile isti, quòd ex urina colligitur, non æque tamen foetens eduxisse. Ex quo illud assertum magnum robur accipit, urinæ & sudoris, adde etiam lymphæ intestinalis eandem esse materiam, quod & sequentibus phænomenis confirmatur: 1. eos, qui multum sudant, parum mingere, & qui multum mingunt, parum sudare, ut accidit hyeme, ubi plus mingimus; æstate, ubi plus sudamus: 2. Si alvus laxior purgante redditur, sudoris & urinæ copiam imminui: 3. quosdam loco urinæ sudorem emisisse, vel sibi relictum, vel urinosum. Sic retulit amicus, se vidisse virum, per 8. dies multum sudantem, nihil vero urinæ excernentem, donec tandem Medici auxilio cutis pori constringerentur, & humor ad pristinas urinarias redierit vias. Salmuth. *cent. 2. obs. 82.*, in calculo laborante cum suppressione urinæ tanta, ut ad crepaturam corpus intumuerit, subsecutum esse sudorem plane urinosum, ventre subsidente, calculo promotò, observavit. Et ex Miscell. Curiosis referente Doct. Joh. Hæsbart, *Dec. II. Ann. X. obs. 73.* habemus exemplum viri, qui per aliquot annos nihil lotii emisit, noctu vero ab axillis ejus adinguina usque defluxit humidum urinosum, quod spongia vel alio modo abstergere coactus fuit; nisi innatere foetido huic liquori voluerit. Elegantissimam autem consignavit historiam Mortovvn de quodam Phthisico, qui, cum sudoribus consumeretur, his, medicamentorum

ope

ope sublatis, diabete defatigabatur, hac intercepta, diarrhæa colliquativa summum minabatur periculum. Quod solum sufficeret ad comunem horum excrementorum fontem, *serum* asserendum.

§. VI. Dubium forte movebit quibusdam, me, urinam odore foetidam, & colore suo gaudentem, sudorem autem *neque olentem nec coloratum* pronunciaſſe; Quod vero non foeteat ordinarie, ratio eſt, quia parum ſulphuris admixti & ſalis volatilis habet, nec mora in poris tanta, donec putredo incipiens ſal volatile paucum, ut in urina fit, explicare poſſit. Sub axillis enim hircum quod oleat ſudor, fit ex loci conditione, qui non facile perſpirabilis & magis conſcluſus eſt: Ibidem enim particulæ cumulantur & calore expanditur ſulphur contentum. Puberibus itidem quod magis accidat, evenit, quia circa hanc ætatem omnia immutantur, & quaſi novo fermento maſſa noſtra ſanguinea alteratur, pori magis, quam antea laxantur, ſicq; ab hac fermentatione alterata ſpeciali modo lymphaprodit. Equidem aſſumta non raro ſudori & odorem & colorem varium conciliaſſe, teſtabuntur ſequentes, quas allegabimus, variorum Autorum obſervationes. *A ruta* ſudorum foetidum jam olim Ariſtoteles & Theophraſtus *in libro de ſudoribus*, alii ab *Ambra*, *Moscho* aſſumtis ſuaveolentem notarunt. *Cereviſiam* odore & colore referentem in nobili, genio admodum indulgente, obſervavit Salmuth, huicque conſimilem in puella lactata à matre, quæ paulo ante largum cereviſiæ hauſtum aſſumſerat, Paulini *in appendice ad annum VI. Dec. 2. M. N. C.* Eidem contigit animadvertere *Urinofum*, ab urina per errorem pro ſiti ſedanda copioſe hauſta, *anni 6. app. Dec. II. obſ. 15. Mel-*
leum

leum vero Dec. II. anni 5. obs. 15. post esum libræ unius & dimidiæ mellis in proprio patre, qualem & habet Rhodius, cent. 1. obs. 58. *Vini rubri* consignarunt Th. Barthol. in cent. 4. Hist. 63. & Sachsus in *Ampelogr. curios. L. II. Sect. 6. membr. 7. c. 8. Art. 1. p. 395.* *Acidularum* plane Sulphur Vitriolicum redolentem ipse in quodam, qui Bibranis utebatur aquis, deprehendi. *A porro sectili fœtidum & colore viridi* in Canonico Diætæ negligentioris vidit Borell. cent. 2. observ. 56. *Croceum* post assumptum Rhab. optimi drachmam unam, qui febrim fustulit Menzel. ann. VI. & VII. Dec. 1. obs. 78. Alium Hildanus cent. 6. obs. 77. *Violeum* ab usu sirupi violarum in æsthmatico, Paulini App. ann. V. Dec. 2. obs. 7. *Lactæum* id. observ. 18. In Canonico post curam lactis in podagra nodosa cum evphoria; In puerpera per scapulas manantem, dum fol. menth. crisp. & flor. Samb. mammis impositis discutere lac vellet; in alia Cimbrica singulis noctibus apparentem, nisi emulgeret mammæ, antequam lectum peteret. *Oleosum* Paulini, App. ad ann. V. Dec. II. obs. 112. in monacho, qui coactus oleo intinctum panem comederat. In his autem omnibus odorem & colorem adscititium peregrinum, vel fragrantia summæ, vel copia nimia assumptorum, quam debilis naturæ concoquere non potuit, sed dimisit, ut in corpus recepit, adscribendum fuisse, facile quivis concedet.

§. VII. Causa efficiens principalis est *Archeus & spiritus*, qui motui sanguinis cum locali, tam intestino præest. Cujus motu & calore si sui juris est, continua serie humidum fereum ad glandulas defertur, & rarefactio adjuvatur, ut adeo noviter accedens pristinum quasi propel-

lat,

lat, & undulans partium calor expellendum attenuet, quo facilius per cutis spiracula exhalet, & insensibilem transpirationem constituat. Si verò causæ externæ accedant, fit sudor, quales sunt: 1. aër ab igne vel solis calore calefactus; qui adhuc activior, si humido imprægnatus accedit, ut in balneo Laconico. 2. Lectorum & vestium apparatus major; 3. Motus cursu, saltatione vel alio modo factus; 4. Cibi potusque actu vel potentia calidiores. 5. Motus animi v. g. ira, gaudium, nausea ob abominabilem rem visam, auditam vel gustatam concepta, curæ, meditationesque assiduæ, ut taceamus medicamenta hydrotica. Hæc autem omnia sudorem faciunt, spiritus concitando, motum sanguinis velociorem, vehementioremque impulsam reddendo, cum experientia & Sylvio teste, in omni sudore pulsus robustior & frequentior deprehendatur; nisi extremi labores instent, ubi languidus minorque, sicuti in quibusdam syncopis & timore percussis: ubi aut à constrictione tonica cutis & partium subjacentium humoris guttæ exprimuntur; aut tanta est spirituum fatiscencia, ut nec humorum vitalium mixturem proportionatam conservare, nec eosdem intra limites datos, poris de tono suo dejectis, cohibere queant.

§. VIII. Si itaque massa sanguinea in vasis turgeat, tunc major lymphæ copia advehitur, velocior a glandulis colatio peragitur, & pori, ob calorem adauctum, laxius hiantes, facilius roridum transmittunt humorem. Nec opus habemus, ut in motibus animi, v. g. anxietate, cum Sylvio, *App. Pr. Med. Tr. de peste* ad æstum circa præcordia oriundum comitemque sudorem explicandum, obscuram bilis & succi pancreatici circa duodenum concurrentis ef-

fervescentiam, indeque exurgentes vapores acres laudemus.

§. IX. Causa minus principalis, instrumentum nempe organumque sunt *glandulae, tubuli & pori*: Nulla fit in corpore nostro, nisi per glandularum colatoria apta secretio, ideo cuti, per quam hoc necessarium extrudere voluit excrementum natura provida, copiosissimas glandulas conglomeratas coniformes substravit, in quas vasa arteriosa sanguinem allatum deponunt, venæ superfluum revehunt, ductus exilissimi, tubuli sudatorii dicti à quibusdam, serum secretum recipiunt, & foras deponunt: glandulas primum invenit Steno, in tractatu suo de musculis ac glandulis, nec non Borrichius, ut *ex Th. Bartholin. cent. 3. ep. 65. & 97. & Act. Hafn. Vol. I. obs. 108.* apparet: Tam exiles autem sunt, ut in sano corpore, armato oculo nisi quis eas inspiciat, vix oculis nudis usurpari queant, in tabidis tamen & hydropicis easdem miliares magis in conspectum venire, tradant Auctores: Tubulos vero sudatorios Malpighius & Pechlinus in *Tr. de Purgantibus* observarunt. Non negandum tamen, etiam poros, præter tubulos hosce secretorios, laterales & hisce glandulis interpositos dari, ex quibus caloris ope continuo aliquid humidi evaporat.

§. X. Forma, quæ differentiam sudoris & insensilis transpirationis constituit, *est humoris in guttulas collectio*, quæ & laxitati pororum, copiae seri magis attenuati, ut citius transcolari queat, & potentiori caloris impulsui tribuenda. Variat tamen hoc ipsum, ut etiam si maximus calor corpus nostrum exæstuaré faciat, tamen guttulæ nullæ appareant. Sic in sole, ut radiis suis nudas ferire partes queat, si ambulemus, ad ignem propius adstantes munia nostra

nostra si obeamus, nec mediis in laboribus adeo sudamus, ut accidit laboribus finitis, & postquam igni radiisque solis nos subtraxerimus, cujus causam in nimio calore, qui vapores statim dissipat, nec moram ipsis, ut coëant, permittit, omnino quærimus.

§. XI. Denique in toto prorumpit corpore, frequentior tamen in hac vel illa parte, prout quælibet plures vel pauciores obtinuit glandulas, porosque magis vel minus patulos, & vasa, quæ advehunt materiam, majora & copiosiora recipiat, vel crebriorem motum in exercendis variis actionibus corporis subeat. Sic in capite glandulæ & vasa satis capacia reperiuntur, in volis manuum itidem magnus cuti substratus glandularum apparatus, inguina & locus subaxillis tum glandulis, tum vasis majoribus; tum motui sudoris largum debent proventum. Pectus autem plus quam abdomen, anterior pars minus quam posterior, quod madeat sudore, itidem a vasorum copia, multum calidum humidumque advehentium deducendum. Rarum vero & notatu dignum est, si quis per totam vitam singulari ex partis dispositione in certis saltem partibus suder, quale exemplum refert, Ol. Borrichius *Act. Hafn. Vol. V. obs. 76.* virginis nobilis, volarum manuum perpetuum sudorem patientem. Eorund. *Act. Vol. IV. obs. 82.* a Th. Bartholino recensetur peculiare in sudorem arbitrii Oligeri Pauli, qui, quoties & quamdiu vellet, manum siccam vel sudore madentem exhibere poterat. Videatur quoque P. Francus, *Misc. cur. Ann. IV. & V. Dec. I. obs. 100.* de viro Argentoratensi, qui per totam vitam in dextro saltim sudavit latere, sexagenarius tandem hydrope mortuus. Elegans consimile recenset Jac. Schmid, eadem *Dec. Ann. II. obs. 126.* de foemina, quæ

quæ nunquam in dextro sudavit latere, nisi eo, quo gravida fuit, tempore : Cujus causam an in vasa, an in glandulas, an spiritus, an poros, an denique specialem & extraordinariam horum omnium dispositionem, quæ in gravidationis tempore fermento seminali immutata fuere, conjiciam, hæreo.

§. XII. Natura sudoris nunc, ut credo, perspecta, ad differentias ejusdem præternaturales transibo, easdem primum saltim recensendo, deinde in quibus morbis occurrant, & quas causas agnoscant, indagando, tandemque quid mali vel boni ominentur, inquirendo.

§. XIII. Differentiarum, quas sudor agnoscit, nunc brevem ideam ob oculos ponam : 1. Ratione *quantitatis* immodicus, paucus, nullus est. 2. *Qualitatis* peregrinæ, visui flavus, viridis, cœruleus, niger, miniatus, rubicundus : *Odori* urinosus, foetidissimus : *Gustui* amarus, acidus, aluminosus, austerus : *Tactui* frigidus vel calidus : *Auditui* sonorus offertur. 3. *Substantia* ratione tenuis, crassus, tartareus, arenosus, pinguis, verminosus sæpe apprehenditur. 4. Ratione *loci* universalis, particularis. 5. Ratione *temporis* in morbi accessione, statu, augmento, decremento, cum vel sine signis coctionis, nocturnus vel diurnus, periodicus tandem observatur.

§. XIV. Horum vero multi vel causa morborum sunt, secundum materiam sc. *ex qua* spectati; vel symptoma: idque quandoque concomitans morbum, quandoque hoc cessante demum se prodens : Vel criticum sequuntur motum, vel medio modo se habent, ut neque lædant, neque læsionem consequantur, nec levamen de instanti morbo promittant, sed pro medicamentorum ope & naturæ robore accedente salutares evadere possint.

§. XV.

§. XV. *Quantitas vel excedere vel deficere apta est.*
Si excedat, constituit immodicum, cujus species præeunte
Magnif. D. Wedel. in *Amœn. M. M. l. 2. f. 2. c. 6. p. 343.* sunt
resolutorius, oppressorius & medius, diffusivus, rerum
non naturalium vel medicamentorum usum incautum in-
sequens.

§. XVI. Resolutorius frequenter visendus in synco-
pe, lipothymia, hectica, scorbuto, phthisi, in febribus con-
tinuis simplicibus atque malignis & post intermittentes.
Continuas simplices cum hoc symptomate qui notarunt,
appellarunt *Sudoriferas*, easdemque Zac. Lusitanus de
Prax. Med. admir. l. 3. obs. 18. Forestus *l. 2. de feb. interm.*
obs. 42. & l. 7. obs. 27. Riverius, *obs. 28. p. 697.* describunt,
statim primo vel secundo die supervenisse sudorem largis-
simum & continuasse ad multos dies, imo juxta Forestum,
ad septimanas, atque membra emaciando mortem accele-
rasse; nisi aptis, quod felici cum successu evacuantibus
Zac. *l. c.* tentavit, aliorum ruentes undæ diverterentur.

§. XVII. Malignus audit *Sudor Anglicus*. Hic A. 1485.
mense Augusti prima vice Angliam infestabat, circa octo-
bris finem sævire desinebat, & post hæc diuturnas dabat in-
ducias, donec A. 1506. 1517. 1528. 1551. vis ejus recru-
desceret; & quamvis nunquam ultra 6. menses grassare-
tur, ingentem tamen incolarum trucidabat numerum:
referente id Willisio Anglo in *Ph. Rat. S. V. c. 3.* Ex Anglia
autem in Daniam, Norvvegiam, Poloniam, Germaniam,
venisse & hujus magnam partem perambulasse, tandemq;
in Belgium & Hollandiam demigrasse, autor est Forestus
l. 6. §. 7. & subnectit, *obs. 8.* historiam a Medico Amstelo-
damensi de hoc ipso Amstelodamum devastante.

§. XVIII. Genius mali erat, ut malignitatem nullo bubone, carbunculo, vel aliis exanthematibus exereret, sed languor virium, summa resolutio, sudor copiosissimus, inquietudo, cardiogmus, capitis dolor, pulsus celer, crebra palpitatio cordis ægros per 24. hor. spatium excrucia-
ret, quod qui superaverant tempus, in vado esse credebantur. Forestus *l. VI. obs. 7.* addit sudores fuisse teterrimos, hosque vel incaute luculento igne vel aliis modis nimium promotos, vel ab aura frigida admissa repressos mortem accelerasse, & *obs. 8.* Anginam, brevi in lethalem peripneumoniam terminatam, haud raro junctam fuisse.

§. XIX. Febres intermittentes diuturnas, postquam desierunt, non raro largos sudores, novum hydræ lerneæ caput præscindendum, offerre, docet Willis, *l. c.* qui in adolescente, a febris quartana decimestri convalescente, adeo profusos vidit, ut de die aliquoties lodices mutare necesse habuerit, subsequo totius corporis marcore. Addam interdum quosdam continuam hydrofin experiri sine aliquo morbo; quam Willis *l. c.* in illustri domina, cum siti continua affligente vidit: Et Zacutus Lus. *l. c. c. 73.* memorat, quendam toto die, etiamsi sine omni motu esset, verno tempore sudasse, & per decennium, nonnunquam quinque in anno menses hanc ferendo molestiam, optime vixisse: tandem tædii ejus pertæsum, Medicorum consilio V. S. purgantibus, fonticulo cruri dextro inusto frustra in subsidium vocatis, proximo vere desperabundum sese immer-
sisse balneo, ibi autem adeo obriguisset, ut velut congelatus in lectum deportatus fuerit & mortuus.

§. XX. Horum vero omnium causam deducere, facillimum erit. De syncope & lipothymia supra §. 7. dictum

atum est. Scorbuticorum autem hecticorum Phthysico-
rumque colliquativi salinis acescentibus particulis, systa-
sin & fibrositatem sanguinis diruentibus debentur. Hujus
enim compages si laxata est, quoties novus advehitur chy-
lus, toties non in dulcem vitalem evehitur statum, sed po-
tius, dum acor similis ipsi communicatur, γλαχρῶν nutri-
bili privus manet & in excrementum cedit. Symptoma-
tici febrium continuarum simplicium, serosam in corpore
abundantem colluviem, sanguini fervidiorem motum in-
ductum, pororumque ampliationem insequuntur.

§. XXI. In malignis vero accedit aliquid peculiare,
quod sive *veneni*, cum veteribus, sive exoso quibusdam
recentissimis scriptoribus *fermenti* nomine efferas, spiri-
tibus & humoribus vitalibus se affigit, & adeo illorum mo-
tum placidum consistentiamque laudabilem turbat; ut,
ceu ex copia vehementiaque symptomatum patet, uno
momento quasi summa imis, ima summis misceat & subi-
tam atque plenariam calidi & humidi destructionem in-
tendat.

§. XXII. Qui febres intermittentes excipiunt, vi-
scerum sanguinisque labem causas socias agnoscunt; ista
enim diuturno morbo, frequenti repetitione æstus feбри-
lis, aliorumque symptomatum debilitantur; hic vero to-
ties in motum peregrinum raptus, toties novas turbas a-
gente fermento febrili, novis inquinamentis conspurca-
tus, acorem suscipit. Cibus itaque in ventriculum si in-
geritur, ejus atonia semicoctum dimittit, nec laudabilem
ex eo eliquare chylum potis est. Crudus hic primæ coctio-
nis humor lacteus non corrigitur in secunda, nec in tertia
coctione: quippe eum sanguis vappescens, acescens alio
quam

quam vitioso caractere signare nequit, nec viscera, decen-
te robore alterandi & concoquendi destituta, ad meliorem
frugem reducere valent.

§. XXIII. Qui levissima autem ex causa, quandoque
ex nulla sudoribus perpetuis squalens afferunt corpus, in
iis dispositio vel nativa vel acquisita accusanda venit, hæc
vero ab errore aliquo diætæ, aut morbo chronico, laxissi-
mam sanguinis & feri cohesionem præstantibus, calorem
internum augmentibus, poros mire patulos reddentibus,
dependere solet.

§. XXIV. Medio loco *oppressivus* considerandus ve-
nit, in asthmate & cardialgia, quæ humoribus tumultuan-
tibus & flatibus, omne abdominis cavum expandentibus
debentur, occurrens, nec non obvius in ebriis, cùjus signum
infallibile anxietas præcordiorum: In hac enim potius ab
incumbente & irruente peregrini humoris flatuumque vi
distensiva spirituum energia impeditur, eorum elasticitas
opprimitur, & serum copiose totum inundans corpus,
vel in laborante saltim parte, vel toto ambitu, per cu-
rem, archeo alibi detento & captivato quasi, patulam
prodit.

§. XXV. Tandem memorandus etiam venit *diffusivus*,
nimium usum rerum non naturalium, v. g. motum fortio-
rem, moram sub sole urente, vel in hypocausto nimis
calefacto longiorem excipiens, aut, si ægroti ab adstan-
tibus multis onerentur stragulis, & a Medicis propina-
to medicamento efficaciori, sudoris continuatio ultra,
quam vires ferre possunt, injungatur. Hinc non solum
Phys. med. Wedeliana l. c. a sudore justo crebrius in ju-
ventute extorto, incrementum corporis impeditum,

Amen.

Amœn. l. 2. sect. 2. c. 17. ex febribus intermittentibus continuas factas esse; quartanarium purpuram incorrigibilem, alium dolorem capitis perpetuum, puellam lipothymiam frequentissimam, reportasse consignavit; sed etiam mortem ipsam ab Empirici imprudentia juveni 25. ann. lue venerea laboranti inductam, Samuel Ledel. *Epb. A. N. C. Dec. II. ann. IX. obs. 125.* notavit. A propinato enim sudorifero imperaverat sudationem per 6. horas continuandam, cum tamen vix præterlapsis duabus deliquia, prodromus metuendæ mortis, adessent. Ubi enim excedit rarefactio & motus sanguinis exsurgit rapidior, ibi ejusdem consistentia turbatur, attenuatusque humor cum fluido spirituofo, sanitatis & vitæ ipsius unicum pabulum subtrahitur.

§. XXVI. Hæc de excedente sudore. Contra ea deficit sudor, si paucus vel plane nullus ex corpore, intemperie etiam si calida, vel alio morbo, in quo ab hoc unica salus speranda, laborante extorqueri queat: quorum etiam temerarie in corpore ægro sanove repressum, aut non detersum referre licet. In febribus continuis, malignis imprimis, sæpe contingit, ut per totum morbi decursum parum, quandoque ne guttula quidem ulla arte exprimi queat: Quod Sydenham *S. V. c. 2. l. de feb.* sæpe observavit. In intermittentium quoque singulis paroxysmis, qui ordinarie larga hydrofi, quasi toties reiterata crisi, solvuntur, sæpe deficiunt non sine malo prognostico, quia notant sanguinis partem oleosam, pingvem ferofamque adeo esse sibi invicem incoctas, ut omnia medicamenta aditum occlusum inveniant, & natura debilis, calidumque nativum suffocatum ab onerosa

rosa peregrinarum particularum mole se liberare nesciat.

§. XXVII. Si aëre, aut balneo frigido, aut sordium vaporumque deterfione omiffa largiter effluentibus undis obex infaustus ponatur, o quam mira symptomatum feget inde enafcitur: Trifte jamjam impatientis juvenis, frigidiffimo balneo calidum nativum extinguentis exemplum, ex Zacut. allegavimus; aliud autem Paulini *l. c. Dec. 2. ann. 5. obs. 10.* de fcorbutico habet, qui à fucco fempervivi, ad retroagendos fudores inuncto, univerfalem contracturam acceperat: alia Sim Pauli *Quadrip. Botan. Class. 3. p. 196.* nec non Panaroll. *Cent. 3. obs. 16.* laudant. Tacemus febres, dolores, inflammationes, decubitus feri retropulfi ad varias partes & centena alia mala exinde orta. Sic vidi ipfe virum, qui cum fcabiem inveteratam abigendi caufa fudaverat, madens autem & uvidum adhuc corpus aeri expofuerat frigido, catarrhum fuffocativum cum doloribus pleuriticis fpuriiis fibi contrahebat, quam fequebatur febris quartana, poft quatuor paroxyfmos in hefticam fcorbuticam lethalem verfa: A fudore non deterfo fputum cruentum & afthma Bened. Sylvat. *Cent. 2. obs. 37. p. 139.* notavit.

§. XXVIII. Ne vero quis miretur tantam morborum progeniem, fufficeret caufam horum omnium allegaffe folum motum naturæ, a centro ad circumferentiam tendentem, interturbatum: Sed accedit adhuc poros ab ambiente athmofphæra frigida condensari, fanguinemque a particulis effœtis falſis impuris uliginofis ad excretionem jamjam aptatis, denuo infici, & calidum nativum adeo opprimi, ut heterogeneous fanguini rurfus miſta, facile

facile peregrinum, fermentificum, præternaturalem motum, verbo, statum febrilem inducere vel hinc inde partibus onerosa fieri possit.

§. XXIX. Qualitatem dum nostræ subjicimus considerationi, non varia ab assumtis enata, sed in morbis saltem obvia tangemus phænomena. Visus sæpe apprehendit *Lactæum* qualem Paulini *l. c. ad ann. 5.* in parente suo cachectico febricitante, *fætidum* lethalem observavit: *Croceum* in Ictericis dari Wedel. *Phys. Med. S. 3. c. 27. p. 88.* & Hild. *Cent. 6. obs. 77.* *Cæruleum* Joh. Dolæus in *A. N. C. Dec. 1. ann. 6. § 7. obs. 67.* docebunt. Hic enim melancholicum vidit, qui corruebat frequentius, quasi Epilepticus, in terram, prægressa vertigine, anxietate cordis, & toties, quoties hæc patiebatur, sudore dextri hypochondrii in regione hepatis, cœruleum minerale, quod smaltum vocant, referente liberabatur.

§. XXX. *De viridi* videndus Borell. *C. 2. obs. 54.* & Paulini *l. c. App. ad ann. 6. obs. 23.* *Nigricantem* in peste non infrequentem fuisse, Hodges de nupera peste Londinensi testatur. Zac Lusit. *l. 3. obs. 76.* virum melancholicum eodem in regione Ilium per semi horam conspicio restitutum asserit. Langelott. in *Epb. A. N. C. D. 1. a. 6 § 7. obs. 10.* in nobili milite Paralytico ab assumpto scrupulo auri Diaphoretici tres libras ejusdem, acidum manifesto spirantis, effluxisse & Paralytin sustulisse refert. Describitur etiam sudor *atramento contra nigricans* ab Ol. Borrich. *Act. H. Vol. 1. obs. 70.* & inter signa reconvalescentiæ in ægra eum fundente numeratur. *Miniatum* Joh. Maur. Hoffm. *M. N. C. Dec. 2. ann. 3. obs. 27.* in studioso, qui florida facie, succipleni habitus erat, quoties exercitia tra-

staret vel impensius moveretur deprehendit; quod & mihi in condiscipulo meo olim cernere contigit.

§. XXXI. *Sanguineum* denique qualem in Salvatore nostro veneratione humillima admiramur, quemque devotissimis eruditissimisque meditationibus illustravit Wedelius, in *Exercit. Med. Philol. sacr.* 2. Dec. 3. multoties variis subjectis obtigisse Autores memorant. In Plethorica menstruatim ad ilia dextra fluentem Benivenius, de *abd. rer. caus.* l. 4. & *Acta Hafn. Vol. obs.* 44. memorant, virginem instantibus mensibus maculis per totum corpus, inprimis circa pectus pictam fuisse, comite odontalgia, cephalalgia: adhibito autem sudorifero subsecutum esse sudorem *cruentum*, symptomata tollentem, donec maritatae & ingravidatae ipsa natura inordinatos correxerit motus. Bened. Sylvat. *controv.* 5. refert, virum succulentum singulo vere in febrim incidisse, quam *fervidus* sensim ex toto corpore, cum summo pruritu, manans cruor mitigabat. De scorbuticorum & cachecticorum sudore cruento in Wedelii *Phys. Med.* l. 3. c. 26. M. A. N. C. Dec. 2. ann. 2. *obs.* 34. & *app. ad ann.* 6. *obs.* 47. post usum spiritus aperitivi Peroti rubicundas arenulas subsecutas esse legimus. Post coitum nimium in Binningeri *cent.* 5. *obs.* 30. varias consignatas offendimus historias. Ex motu in Sphæristerio sanguinem cum sudore mistum notavit Scharandæus l. de *rat. conserv. sanit.* c. 9. p. 95. Alium juvenem in carcerem detrusum, metu rerum futurarum summe anxium, loco sudoris cruorem effudisse, tam sævis cum symptomatibus, ut vitæ instaret periculum, tradit Durrius in *Epb.* Dec. 2. ann. 8. *obs.* 179. In peste cum totius livore lethalem Zacutus Lus. de *pr. Admir.* l. 3. *obs.* 42. pronunciat.

§. XXXII. Ad caufarum enodationem facilitandam fundamenti loco ponam: Omnem colorem, qui in corpore apparet ex humoribus dependere, & eſſe a ſulphure, ſeu particulis ſanguinis noſtri oleoſis, pinguibus, plicatilibus, inflammabilibus, interventu ſalium varie immutato. Croceum itaque, cœruleum, viridem, nigricantem, a bile vitellina, porracea, æruginofa, hoc eſt concurſu ſalium diverſorum diverſe modificata derivare facile erit. Pro-ut enim a lixivioſis, volatilibus, fixis, acidis, ſanguis inficitur, & ſeri copia vel inopia adeſt, ſic etiam ſulphur bilioſum vel exaltatur vel deprimitur, figitur, diluitur aut concentratur. Miniatum cauſatur ſtatus plethorico cachecticus, dum ſulphureæ ſanguinis partes, calore intenſiore colliquatæ, ſeroſis miſcentur, tincturamque rubellam fœnerant, & junctim laxum corporis habitum penetrant.

§. XXXIII. Sanguineus denique variam, cœu ex dictis jamjam clarebit, agnoſcit originem: Interdum enim plethora & ſtatus ſanguinis corpori mole ſua oneroſus, aut intermiſſæ ſanguinis excretiones ſolennes; interdum in cachecticis & ſcorbuticis dyſeraſia ſanguinis & ſalia reſolutioni ejusdem mirum velificantia peccant: quibus accedit laxior corporis conſtitutio & caloris nativi imbecillitas. In ſphæriſterio autem conſtitutorum ſanguini intenſiſſimus iſte motus tantam rarefactionem, turgeſcentiam, & fluxilitatem induxit, ut æſtus corporis facillime per cutem ampliataſ purpureum exprimere, laticem potuerit. Carceri incluſus, metu tanto percuſus eſt, ut præ timore ſpiritus palantes diſperſi, confuſi, nec ſanguinem coercere effluentem, nec tonum cutis

salvum fervare valuerint. Restat, quomodo in peste eveniat, invenire, quod erit facillimum; quis nescit enim malignum pestilentiae virus aptissimum esse ad principia nostra vitalia dissolvenda, & ipsis plenariam corruptionem & ichorescentiam inducendam.

§. XXXIV. Odore præternaturalis est sudor urinosus, putridus, stercoreus. Urinosus nunquam non cum cessante excretionem urinæ, ab obstructione renum, aut naturæ motu inverso dependente, deprehendetur: cuius rei exempla supra §. 5. ex Salmutho & M. A. N. C. allegata sunt. Foetidus fit & teter per accidens in locis, ubi aëris perspirabilitas impedita est, & sulphur a salibus expansum corruptionem subit. Universalis autem in cacochymicis non raro, in vetulis, Judæis, leprosis, maligna scabie & febribus laborantibus visitur: qualis stercoreus lethalis plane in Miscell. laud. *Dec. 2. app. ad ann. 7. obs. 8.* reperiendus. Quod partim fermento peregrino, corpori illato, intimioremque deturpationem humorum vitalium inferenti tribuendum; partim pravis, vitiatis & in putrilaginem abeuntibus humoribus adscribendum est; quamvis non parum in vetulis & Judæis, præter diætā, mundities huc conferat neglecta.

§. XXXV. Acidus, austerus, aluminosus hypochondriacis; amarus ictericis proprii sunt: ultimus autem a vitio in hepate, circa separationem bilis residente, cæteri a variis humoribus in hypochondriis stabulantibus serumque inficientibus arcessendi.

§. XXXVI. Sonorum quoque & cum sibilo erumpentem Paulus Simonetta, in *compend. Med. de sud.* & Rollf. in *Theat. Pract. l. 2. f. 3. c. 11. p. 931.* tribus vicibus levi suffuro,

furro, delabentes per gramina aquas mentientem, optimo cum eventu observarunt. Cui rei ansam dare potest copia viscidæ materiæ, quam medicamento vis & naturæ robur fortiter aggreditur; quæ si impetuosius ad extrema propellitur, ob difficilem dissipabilitatem, & poros transmittendæ tantæ copię non sufficientes, cum flatu & sibilo exprimitur.

§. XXXVII. Tactus calidum vel frigidum dijudicat. Calidus in variis morborum generibus, nisi resolutorius sit, notat materiam superabilem, calorem nativum intermeratum & spiritus non succumbentes. Frigidus contra ea in syncope, colica, cardialgia, doloribus syncopiticis, febribus ardentibus, imprimis malignis & peste ipsa, occurrens, ut & qui ab inflammationibus & veneno ortus deprehenditur, si anxietate, pulsu debili, aliisque symptomatibus stipatus est, notat ignem vitalem extinctioni proximum, spiritus in extremas redactos angustias, materiam vero peccantem copiosam, vel alio modo ab illato fermento turbativo, destructivo corruptam. vid. Ben. Sylvaticus *Cons. & Respons. C. 2. obs. cent. 4. obs. 8.* Sylvius *Pr. med. append. tr. 2.* aliique.

§. XXXVIII. Crassum & glutinosum, qualem Sylv. in peste notat, l. c. viscidum & inspissatum serum causatur. Arenosum vero & tartareum in scorbuto Barthol. *Cent. 1. Hist. 34.* nec non Excell. Bohnius, Præceptor & Patronus meus summe colendus, in *Circ. suo Anat. Phys. p. 228.* allegarunt. Paulini in proprio patre arthritico & calculoso, cum euphoria circa digitos manuum pedumque eleganter apparentes crystallos cultro abrasit. In calculosi per multos dies obstructione urinæ omnimoda laborantis

tis facie copiosos salinos crySTALLULOS observavit Magnif. D. Wedel. Nec alia tartarei hujus excrementi ratio, quam salinarum, terrestrium, viscidarum limosarumque impuratum, quæ ordine naturæ consueto per vias urinarias ejici solent, stagnatio reddi potest. Verminosum vide ap. Rhodium, *obs.* 64. c. 3. Borellum, C. 2. *obs.* 72. Bartholinum C. 5. h. 20. & Paulini qui prolixè eum describit. Erat nempe juvenis 12. ann. qui variolis correptus & propinata a matre theriaca cum C. B. sudavit cum tanto pruritu, ut fricari a matre anxius desideraverit: Mater id præstare parata deprehendit multos minutissimos albos vermiculos, nigra in capite puncta gerentes, egressos & egressuros. Aegrum autem syncope ex medio tollebat viventium. Mirandum hoc phænomenum, quod in morbis, ubi putredo & ichorescentia humoribus inducta est, forsàn sæpius conspicuum se daret, si adstantes curatius omnia explorarent. Hoc vero adhuc majori inquisitione dignum est, cujus speciei animalia parentes horum, vermium fuerint; cum ex sola putredine eos natos esse, naturæ ordo credere prohibeat.

§. XXXIX. Loci conditio universalem vel particularem, eamque ob materiæ in toto vel in parte abundantiam, totiusque vel partis robur debilitatemque constituit: Si vero constanter unum corporis latus occupat, ibi singulari corporis dispositioni is adscribendus est.

§. XL. Nocturnus alium non comitans morbum, vel humorum in corpore copiam vel repletionem a cibo, in scorbuticis vero & hecticis salium, quæ a calore ambientis actuantur & in motum rapiuntur, vim attenuan-

nuantem insequantur. Periodicus, quando nempe singulis septimanis, sine læsione, de quo vide Sim. Schultz. vel certo anni tempore, de quo vid. thesin nostram 19. repetat. Idiosyncrasia & consuetudini inveterata, humoribus in corpore sensim se augmentibus aut certo tempore turgescantibus debetur.

§. XLI. Absoluta prima Pathologiae parte, visis nempe differentiis, recensitis, in quibus istae se prodant morbis, singularum causis enodatis, restat *Diagnosin* & *Prognosin* quoque adjicere.

§. XLII. Cognoscere sudoris hujus vel illius praesentiam est facillimum, hoc enim sensuum fit beneficio, aut dignoscere, an sit *symptomaticus*, an *criticus*, an boni vel mali quid ominetur, hoc mihi nunc eruendum incumbit.

§. XLIII. *Criticum* accidere semiotices explicatores censent, si (1) eveniat cum signis coctionis; *sine his enim omnis criticus motus est malus.* vide Hipp. Epid. 1. (2) die critico erumpat, juxta ejusdem *apb. 36. l. 4.* *Sudores, si febricanti inciperint, boni sunt tertia die, & quinta, & septima, & nona, & undecima, & decima quarta & decima septima, & vigesima prima, & vigesima septima, & trigesima prima, & trigesima quarta.* Hi enim sudores morbos judicant, qui vero non sic fiunt, dolorem significant & longitudinem morbi & recidivas. (3) ut rigor aliquis praeeat: quem irritatio humorum acrium a natura ad circumferentiam propulsorum excitat: vide Hipp. *apb. 58. l. 4.* (4) non sint pauci, sed copiosi, per totum corpus dispersi, tunc enim aequalem peccantium humorum per corpus distributionem & mediante archeo & ca-

lore robusto expulsionem factam designant Hipp. *Prognost.* 5. *Boni sunt per totum corpus contingentes.* (5) *Caldi sint, non frigidi.* Quippe *bi* juxta effatum Hipp. *f. 4. apb. 42.* *Longiorem, illi breviorum morbum* significant. (6) Cum euphoria & levamine naturæ, non vehementer & viribus constantibus fiant: Moderata enim durant, nihil coactum, nihil invita & succumbente natura, nihil violentum hic admittendum, & Hipp. *1. Apb. f. 8.* *vehementes ac veloces periculosos* pronunciat. (7) Non ultra tempus protrahantur: quia inde vires debilitantur & resolutorii metuendi, constantes tamen sint, quantum morbi conditio & excernendorum ratio requirit.

§. XLIV. Symptomaticus e contrario erit, *qui non die critico, sine signis coctionis, paucus, in hac vel illa saltem parte, frigidus, cum virium languore, nimis diuturnus, vel citius remittens est.*

§. XLV. Non tamen promiscue edicendum, nisi omnia hæc requisita appareant, bono cum eventu ægrum posse sudare, quippe natura medicamentis accommodis sudoriferis roborata, sæpe prima in herba morbum jugulat, ut sæpe nullus rigor antecedit, nec æque die critico semper eveniat, non uno die terminetur, sed per aliquot dies sine molestia non raro continuet, imo nec signa coctionis perpetuo appareant. Tandem sudores non febribus solis acutis, sed intermittentibus quoque proprii sunt, quarum singuli non tantum paroxysmi iisdem solvuntur, sed & ipse morbus sæpe his curatur. Sennert. enim, *l. 2. c. 8.* dicit: *vix febris aliqua integre sine sudore finitur.* Chronici quoque morbi vel spontaneo vel medicamentis provocato frequentissime abiguntur.

§. XLVI.

§. XLVI. Quis nescit, vix feliciter luem veneream, scorbutum, hydropem, scabiem, catarrhos edomari, in apoplexia & paralyfi viscidum pituitosum, cerebrum nervosque obsidens, dissolvi & discuti posse sine sudore. Arthritidem levare sudoriferis, inprimis in fine adhibitis, nihil est vulgatius. Novi virum podagra & chiragra affectum, qui ex superveniente sudore abitum mali nunquam non prædicere solet. Cum vero aliquando vel impatiens sudorum, vel debilitatem virium aliquam exinde persentiscens, medicamentorum anthydroticorum ope cursum eorum inhiberet, exinde anxietatem aliaque symptomata eveniebant, non prius cessantia, quam podagra de novo affligeret: En, crisin si renuis dicere, conatus & motus naturæ salutare turbatos.

§. XLVII. Nunc, quid singuli prædicant, subjungemus. Frigidus copiosus seu paucus, seu totius vel partium saltim, nihil boni ominatur. Ipse Hipp. *f. 4. apb. 37.* dicit: *Frigidi sudores cum acuta quidem febre mortem, cum mitiore morbi longitudinem significant. l. 4. f. 8. lib. de Prænot: Pessimi sunt frigidi & tantum circa caput & faciem oborientes & circa cervicem: Hi enim cum acuta febre mortem, cum mitiore morbi longitudinem præsignificant: Et qui per totum corpus fiunt, similiter significant bis, qui circa caput.* Calidus etiam universalis copiosior, copiam materiæ peccantis, & ob hanc longitudinem morborum indicat. Particularis, nempe in facie, circa frontem, caput, thoracē, apparens malus, *ubi enim in corpore sudor, ibi morbum esse significat.* Hipp. *apb. 38. f. 4.* In principio morbi spontanei, quo tempore cruda adhuc omnia, mali & itidem longos prædicunt morbos: De spontaneis multis sano-

rum edicit Hipp. *l. de judicat. s. 8. Sudor multus, intemperate oboriens, sano morbum significat, æstate minorem, hyeme majorem.* Qui cœpit fluere, statim desinit, malus; constans enim excretio & sufficiens debet esse, & quæ morbo solvendo apta sit.

§. XLVIII. Miliiformis, syncopi aut aliis exolutionibus familiaris, pessimus. Confer. Hipp. in *Prænot. lib. s. s. Miliiformes & solum circa collum contingentes mali.* Inter sudandum horror vel rigor sæpius recurrens malum, quia novos conatus naturæ toties irritatæ notat. De quo Hipp. in *Coac. aph. 12. Qui sæpius inhorrescunt, capite dolent, & subinde sudant, maligne habent. & aph. 13. Qui sæpius inhorrescunt, multum sudant, agre sanescunt: Sect. 7. aph. 4. a sudore horror non bonum.* De nocturnis Hipp. *l. 4. aph. 41. ait: Sudor multus ex somno citra manifestam causam oboriens corpus multo alimento uti significat, quod evacuatione opus habet.* Foetidi in acutis pessimi, fere semper lethales. Crassi, tartarei, arenosi, obstructions viscerum, hypochondriacæ affectionis, calculi, arthritidis notant præsentiam vel dispositionem in corpore. Sonori excernendum copiosum, facultatis tamen robur agnoscunt, ideoque bonum ut plurimum sortiuntur eventum.

§. XLIX. Colophonem dissertationi huic imponet curatio brevis & succincta, quæ excedentes cohibere, deficientes excitare, pravos corrigere jubet, nunquam non morbos, in quibus occurrunt, uno oculo respiciendo.

§. L. Maximum momentum situm est in tradenda immodici curatione prolixiori, in singulis enim deinde, quid monendum sit, subjungere est facillimum. Nititur
autem

autem ea quatuor indicationibus sequentibus: 1. Motus velocior sanguinis, indeque totius exurgens calor moderandus, infringendus. 2. Lympha halituoſa, attenuata, rarefacta eſt concentranda, condensanda. 3. Si copia ſerum peccat, iſtud per vias urinarias aut alvum deturban- dum, motum ejusdem hac ratione ſimul invertendo. 4. Pori corporis ampliati conſtringendi.

§. LI. Primæ indicationi ſatisfacere ſi velimus, removenda ea, quæ ſanguinem commovent caloremque augent. Si enim ſtragulis religioſe ſeſe obtegunt ægri, eadem removenda ſenſim ſenſimque, & leviter ſaltim ab aëre defendendi frigido. Si ambiens aër vel ſolis vel ignis auxilio calefactus nimis, frigidior per fenestras portasque apertas caute admittendus, aqua frigida in hypocausto ſparſim effundatur, & plantæ virides ſucculentæ per pavimenta diſpergantur, ad athmoſphæram alterandam. Si motus in culpa, quies imperanda. Si affectus immoderati animum accendunt, pacatior iſte reddendus. Hæc ſi præſtiterimus, ad ea, quæ interne aut externe, ex fonte chirurgico & pharmaceutico applicata, juyamen promittunt, progrediendum.

§. LII. Ex chirurgico vix unquam ullum remedii genus depromere nobis licebit, niſi V. Sem. in corpore plethorico & ejusmodi evacuationibus adſueto. Fonticulum quoque inurere parti, & eo per totum ambitum divagantes humores excrementitios invitare, nonnunquam in diuturnis ſudoribus non erit incongruum; imprimis, ſi vitioſi in corpore humores abundant; in tali enim ſubjecto, ubi foetidus ſimul fuit, Zacutus Luſit. *Pr.*

Med. Adm. obs. 74. hoc solo, & repetitis purgantibus cum optimo successu usus est.

§. LIII Pharmaceuticus nobis ex triplici Regno simplicia & composita suppeditat varia, ex quibus potiora recensere placet. Ex simplicibus primo loco nominabo aquam dulcem & serum lactis; communissima quidem remedia, utraque tamen, illud pro externo, hoc interno usu laudatissima. Post hæc feligam ex vegetabilibus radices acetosæ, cichorii, endiviæ, lactucæ, plantaginis. Herb. atripl. parietar. spinach. violar. acetos. acetosell. endiv. fragar. lactuc. nymph. plantag. portulac. & ex his destillatas aquas. Flores ros. violar. cichor. nymph. ba-laustior. pap. rhœad. Semina acetos. cichor. 4. frig. maj. & min. plantag. portul. papav. rhœad. mala cydon. poma citri, granat. tamarindos, berber. mora, ribes, acac. rub. id. gummi tragac. arabic. tria ligna santal. Ex animalibus oc. cancr. matr. perlar. perlas, ras. C.C. & eboris. Ex mineralibus terrea, v. g. terram sigillat. lemniam, bol. arm. corall. lac lunæ, lap. pretios.

§. LIV. Ex compositis & præparatis laudanda veniunt aquæ supra jam dictæ destillatæ; Sirubi quorundam succorum ex expressis herbis & fructuum recensitorum, nec non rob. diamor. Juleb rosatum. Tinct. violar. rosar. bellid. pap. rhœad. acidulatæ. Aceta denique rosat. tunic. rutac. lil. convall. viol. rub. id. Spec. diatragac. diamarg. frig. diatr. santal. Pulv. Haly. gelat C. C. simpl. & compos. lap. prunell. nitrum antimon. antih. Poter. tinctura anthiphthis. Ess. vitrioli saturnin. Arc. tartar. Clyff. sulphuratus.

§. LV. Hæc vero varias in formas aptata, diversis parti-

tibus diverso modo applicanda. Externe aqua simplici
uti possumus ad conspergendam, faciem & pro re nata re-
liquas partes quoque; cui non incongrue admiscemus
aquis destillatas & aceta pro cuiusvis libitu seligenda.
Naribus admovendum etiam acetum, tum simplex tum
compositum. Scrobiculo cordis, temporibus, carpis
manuum epithemata ex aquis destillatis, acetis, Spec.
cord. temper. Diamarg. frigid. Diatrag. frig. Diatr. fantal.
Conf. liberant. vel pulpam citri adpersis dictis speciebus
applicare maxime erit proficuum.

§. LVI. Serum lactis, decoctum hordei cum succis,
sirupis, tincturis laudatis acidulatum in potum cedere po-
test; herbæ, radices, folia cibos medicamentosos sugge-
runt. Ex feminibus cum aquis appropriatis emulsiones,
additis pulveribus & aliis; ex aquis, succis, sirubis, tinctu-
ris juleb fieri possunt. Terreæ & in pulverem abeuntia
in pulveris, aut in trochiscorum formam, mediante gum-
mi arab. tragac. redacta, in usum trahuntur. Gelatinæ
sibi relictæ, vel cum aquis destillatis, aut decocto hordei
dilutæ, sorbillantur. Tincturæ florum diffusiores coch-
leatim, concentratæ guttatim propinantur.

§. LVII. Secundæ indicationi respondent pleraque,
quæ adstringentium nomine nota. Rad. bistort. tormen-
till. plantag. & eorum extracta, hypocistis, succ. acaciæ
bacc. myrtill. exicc. corn. exicc. herbæ polygon. mille-
fol. sanic. pyrol. virg. aur. flor. balauft. usnea cran. hum. li-
chen, terreæ thesi priori enumerata, quibus accensemus
unic. foss. terr. Jap. os sep. mastich. lap. hæmat. succin. Ex
compositis seligenda tinct. anthiphthis., quæ omnibus
palmam præripit, corall. martis adstringens, sulphuris vi-
triol.

triol. Ess. terræ Iapon. anod. traumat. Wed. pulvis stypticus, Croll. Wed. crocus martis adstringens, tragea gran. actes, laudanum opiatum, sacharum saturni, sirubus corall. myrthin. Ex his autem commode fiunt pulveres, misturæ, potiones & cum extract. pilulæ formari queunt, reliqua vero vegetabilia rad. herbæ & flores in decoctum si redigantur, iis non æque abutendum, sed parca dosi utendum, ne plus præbio noceamus torpidiore, quam virtute in eo nimis diluta proficiamus.

§. LVIII. Tertiam indicationem implent purgantia & diuretica. Ex purgantibus saltem giallappam, scammonium, rhab. & ex lenientibus tamarindos laudabimus. Ex diureticis lap. cancr. salia fixa, genistæ, ononidis, juniperi, tartarum tartarifatum, arcanum tartari, terr. fol. tartar. arcan. duplicat. tart. vitriolat. tinct. tartari s. & compos. nominasse sufficiat.

§. LIX. Quartam indicationem implent, ea, quæ lentore, visciditate unctuositate sua poros oblinunt, infarciunt, & quodammodo feri exitum moderantur: qualia sunt olea myrthin. rosac. mastichin. omphacin. myrtill. unguent. comitiss. infrigid. Gal. exempli loco ex Riverio laudabimus, quod *Prax. Med. l. 17. c. 3.* describit:

Rx. ol. rosac.

omph. a. ʒj.

Sem. myrtill.

Cydon.

mucil. psyll. a. ʒij.

Gumm. arabic. aqu. ros. sol. ʒij

Cer. alb. q. s. F. Linim.

Aliud operosius Zacut. Lus. *Prax. Hist. lib. ultimo p. 624.* commendat. Caute tamen mercandum, & in his non præ-

prævaricandum, nisi internorum usus præcefferit, vel sal-
tim jungatur. Sola aqua simpl. vel aceto mixta quoque
linthea madefieri possunt, ut actuali sua frigiditate spiracu-
la cutis contrahat & fibras in arctius cogat: Nec non
pulveres in lecto dispergendi robur fibrarum laxatum re-
staurantes conveniunt, qualem ex Riv. exempli loco ad-
ficere lubet.

R. Flor. nymph.
ros. r. a. ℥iij.

ladan. ℥ß.

styrac. ℥ij.

myrtill.

gran. sumach. a. ℥ij. M. F. P.

§. LX. Hæc sufficiant generatim indicasse, specia-
tim autem in phthisi ulcus pulmonum sanandum, in he-
ctica dyscrasia sanguinis corrigenda, febris lentæ obsisten-
dum, in scorbuto salia peccantia invertenda, in lipothy-
mia spiritus laborantes juvandi, restituendi, ubi venena
sanguinis crasin corruperunt, ibi bezoardica in auxilium
vocanda. In febribus continuis simplicibus maxime ad
colluviei, in corpore abundantis, per alvum aut urinam
exterminationem oculus dirigendus, & calor infringen-
dus. In intermittentibus viscerum primæ coctioni de-
stinatorum tonus restituendus, sanguinis proportionata
cohæsiō integra reddenda. Malignus autem Anglicus
plane aliam medendi requirit methodum. Hic enim ve-
neno pestilenti resistendum, spirituum intentata resolutio
cordialibus, roborantibus impedienda, sudor naturæ du-
ctu moderandus. Ægri itaque simul ac a morbo infesta-
bantur in lectum se conjiciebant, stragulis, modice tamen,

corpus tegebant, quantum vires nempe permittebant & cujusque ad sudandum prona vel abnuens dispositio jubebat, quietem omni studio sectabantur, somnum declinabant, tantum, quantum ad sitim extinguendam fauces urentes exposcebant, medicati potus assumebant, a cibis autem, si fieri poterat, abstinebant, omnem auram frigidam, utpote maxime nocivam evitabant, tandem sensim sensimque post 24. horas, integumenta levabant, & sudorem abstergebant. Medicamenta, quæ recenset Senertus, sunt pleraque alexipharmaca, temperata, & sanguinis fibrosam texturam fartam tectamque servantia, ulteriorem resolutionem impedientia: v. g. aqua scabios. acetos. bol. arm. terra sigillat. corall. margarit. rad. torment. mal. citr. granata, & inde parata.

§. LXI. Ubi inveteratum est malum, ibi sensim revocandi a circumferentia ad centrum humores, & in ordinem iterum aliis supa laudatis, sine ulla tamen violentia cogendi.

§. LXII. In diffusivo restituendum serum, bilis accensa, sanguis exæstuans, aqueis, diluentibus refrenanda, vires reficiendi, roborantibus, spirituosiss; dissipati spiritus acidorum odore uniendi.

§. LXIII. Ubi difficulter sudor exit, ibi fortissima, penetrantissima sudorifera cum bezoardicis selectis volatilibus propinanda, ægri per multas horas in lecto continendi, si vires respondeant, sin minus, eodem die aliquoties eadem repetere convenit. Nonnunquam si acidum sanguinem coagulat, terrea & absorbentia admiscenda; lenientia interdum ad alvum subducendum præmittenda, vel V.S. quoque in usum vocanda, de quibus omnibus elegantissi-

gantissime Schelhammerus, Archiater & Prof. Kilon. primar. Patronus & Præceptor meus ad cineres devenerandus, in tr. de gen. febr. cur. ratione, parte 3. f. 4. §. 27. 30. & seqq. egit.

§. LXIV. Externis auxiliis si promovere eum velis, plantis pedum vasa stannea, aqua calida plena, sacculi cum furfuribus calefactis pedibus, femoribus, axillis, manibus, supponi possunt. Alii suadent vesicas axillis & femoribus subdendas sudorifero decocto turgidas. An hæc autem, præter calorem actualem, aliquid conferant, dubito. Si, quod Rolf. in O. & M. Comm. Spec. l. 6. f. 1. c. 12. aliquando factum esse annotavit, adstantes cattum, quem ægrum admodum abhorrere sciunt, sub lecto ejus abscondent, tunc forte eo ipso præ anxietate quidem miserum probe sudare facient, & forsan non sine lipophymia. Sed ego potius notandum ejusmodi stratagema, quam temere adhibendum censeo.

§. LXV. Ubi repressus est naturæ conatus, idem iterum sublevandus robustissimis diaphoreticis, & partes ab incumbente onere seroso quo citius, eo melius liberandæ, ne inpingatur materia irruens, sed, dum adhuc in motu est, evehatur.

§. LXVI. Si colore immutetur sudor, serum caco-chymicum, bilis separatio neglecta vel impedita, ejusdemque deturpatio attendenda, hypochondriorum ratio habenda.

§. LXVII. Foetor corrigitur internis balsamicis, putredinem humorum subigentibus, v. g. Ess. ligni al. tinct. mart. temper. antim. f. & oleos. myrrh nec non purgantibus. Externe abstergentia & roborantia laudantur, v. g. lign.

Ign. al. cort. aurant. mac. myrtill. cinam. caryoph. major. salv. rosmar. quæ in aqua ros. vel alia decoqui possunt, pro abluendo corpore. Pulveres ex moseh. ambr. rad. cyper. Ign. al. amom. caryoph. cuti cum succossu inspergendi. Zac. Lus. l. c. frustra adhibitis variis, fonticulum cruri inustum invenit probatissimum.

§. LXVIII. Si gustum efficiat amarus, bilis obtundenda, eccentrica eliminanda; si aluminosus, acidus, austerus, humores peccantes absorbentibus edomandi, aqueis diluendi.

§. LXIX. In viscido incidentia, attenuantia; in tartareo antitartarea, resolventia, antiscorbutica, antihypochondriaca succurrent.

§. LXX. In sudoribus nocturnis aut copia humorum aut intemperies attendenda, quod evacuantia & refrigerantia præstant.

§. LXXI. Periodicos, si non læduat, non turbare satius credo, quam inutilem operam impendendo nocere.

§. LXXII. Diætam ultimo tangimus loco. Nimis sudantibus aer calidior vitandus; vitentur quoque cibi calidi, saliti, & pro re nata refrigerantes v.g. cum acetosa endiv. decocti seligantur; potus sit temperatior, non nimis calidus, spirituosus; motus non excedat, nec quies cumulandis humoribus ansam præbeat; excrementa reliqua non deficient; aninimi pathemata omni studio coerceantur; somnus nec serum copiosum generet, nec vigiliæ nimix nimis eum in motum rapiant.

DECANI FACULTATIS MEDICÆ

JO. HADRIANI SLE-
VOGTII, D.

ANAT. CHIR. ET BOTAN. P. P.
MED. DVC. PROVINC.

PROLVSIO INAVGVRALIS

De

publicis utriusque Americæ sudatoriis.

GENÆ

Literis WERTHERIANIS.

Ulm clarissimus Medicinæ Candidatus JO.
GEORGIUS PILLINGIUS, per to-
ram suam dissertationem inauguralem in
evolutione naturæ *SUDORIS* occupatur,
ejusque fontes, causas & multiplices diffe-
rentias, una cum remediis, justo largius vel
parcius sudantibus proficuis, exponit, non solum egregium
τεκμήριον eruditionis, haud sine sudore laudabili & multo
labore partæ, Patronis suis exhibet, simulque quo jure sum-
mos in arte nostra honores ambiat, ostendit, sed etiam
latissime patentes hujus materiæ utilitates omnibus ac sin-
gulis Medicinæ operam suam navantibus ita commendat,
ut quartam, imo tertiam morborum partem sudoriferis cu-
rari, verissime dictum esse probet, mihiq; ipsi, vitæ ejus stu-
diorumque historiam meditati, paulisper argumento huic
immorandi ansam præbeat.

Inprimis autem animus est, juxta duo insignia ista &
publica sudatoria, quæ utraque America, borealis
scil. & australis alit, in præsentia consistere, & quo-
modo istud *calore humido*, hoc vero *sicco* homines sudare
faciat, brevi, & intra limites *Prolusionis* coarctata oratio-
ne explicare.

Prius exhibet *Jamaica*, celebris Anglorum imperio
subjecto insula, de qua, si recte assequor *Actor. Anglicor.*
p. 403. vir quidam Curiosus ita loquitur: *Cum recenter*
eo appulisset, continue exsudabamus ingentes sudoris
guttas, in tres anni quadrantes, deinde sudor iste desiit.
Medio illo tempore non potui sentire me vel sicciozem vel
obstructiozem, vel minus urinam ingentem, quam in Anglia.
Nec sudor nos debilitat. Ex quibus apparet, rectissime huic
insulæ *Balnei humidi* vel *vaporosi* nomen tribui,
cum

cum a vaporibus aquosis, blandis, tepidisque, affatim per inspirationem in pectus atq; ventriculum admissis, diuturnitatem guttarum sudoris dependere exinde colligi possit, quod cum ubivis locorum fauces post sudorem, ob humidi imminutionem, siticulosa reddantur, in *Jamaica* homines sudantes nec a siccitatis effectu afficiuntur, nec, si ubi aliquem præter morem sitire contingit, aqua aut vino, sed spiritu potius vini sitim levat, reliqua vero *animantia omnia*, (sunt verba Actorum) *parum vel nihil ibi bibunt, & porci, imo equi nunquam bibunt, neque vacca in quibusdam locis spatium semestri; caprae forsitan semel singulis septimanis, psittaci nunquam, nec zibethi, nisi semel singulis mensibus.* Nimirum humidum aeris copiosum in hisce vices potus subit, in hominibus vero idem vapor tepidus, qui poros cutis, tanquam in Laconico balneo laxat, lymphæque exitum faciliat, rursus quicquid humiditatis in peripheria corporis absumitur, per supra memoratas vias continuo & liberali manu restituit.

Alterum *Sudatorium publicum* sistit America australis, de quo sequentia ab Athan. Kircheri, *Mund. subterr. lib. 7. c. 12 p. 84.* ex ore Patr. d' Ovale consignata legimus: *Quicumque ex regno Chilensi in Paragviam commeant, illis primo incredibilis altitudinis montes, quos Andes sive Cordiliera vocant, superandi sunt, 40. leucarum itinere, in quorum vertice tanta dicitur esse aeris subtilitas, ut sine periculo interclusionis spiritus vix consistere queant. Unde omnes spongiis, aqua frigida, ad aerem condensandum, imbibitis instructos esse oportet. Et aer ita ad inflammationem dispositus est, ut viatores flammæ eructare videantur, & cum immenso sudoris effluvio inflammati totique ignei cernantur.*

Licebit hosce montes *Balneum* vocare *siccum*, & aerem, hic loci sudorem immensum expellentem, e diametro Jamaica contrarium statuere; ita tamen, ut tanti discriminis ratio non ex sola consistentiæ diversitate, aut aeris *ficta* quadam nostrisque humoribus minus apta *subtilitate*, (quam summa montium altitudo, ceu a crassioris athmosphæræ commercio libera, Kircherò probabilem reddidit) sed ex utriusque potius soli habitu & naturali constitutione æstimetur. Quamvis enim a doctissimis viris necessitas proportionis inter fluidum corpus nostrum ambiens, & quod ipsi intrinsecum est, sufficienter demonstrata sit, & quam cito flammula vitalis extinguatur, si aere crassiore per antliam pneumaticam extracto, tenuior saltem aura animali relicta fuerit; neutiquam tamen ejusmodi experimenta cum Chilensium montium phænomenis comparari debent. Nam concidunt tantum animalia vitro inclusa, & intumescunt admodum; quia post sublatum aeris externi & interni æquilibrium, hic justo liberius elasticam suam virtutem exercet, ut, nisi ab admissio spissiori externo iterum reprimatur, illa tandem vivere desinant. In Andibus autem longe acerbiora fata experiuntur transientes; quatenus alii cum P. d' Ovale supra mememoratū suffocationis metum, æstum igneum, immensumque sudorem; alii cum J. Acosta hæmorrhagias narium, vomitus simplices & cruentos, choleras & similia mala sustinere coguntur. Quæ gravissima symptomata a subtilitate aeris & privativa causa provenire, tantum abest ut credamus, ut acerrimas potius particulas, salino sulphureas, antimoniales, mercuriales, arsenicalesque miseros discruciare credamus; quatenus faucium fibrillas nerveas spasmodice crispando, vias spiritales occludunt, humoribus vero primisque viis communicatæ, illos elatere suo vitioso & acridine

dine turbant, fundunt & exagitant, has vero ad violentos motus irritant.

Quod si enim subtiliori aeri tanta vis esset in nostra corpora, non video cur nemo hactenus in aliis editissimis locis, cum ipsis Andibus de altitudine contendentibus, regionemque nubium atque ventorum longe superantibus eadem aut similia incommoda sentire potuerit; qualia contra ea illos premunt, qui tempore æstivo nonnullos Thraciæ montes, Americanis multum depressiores, conscendunt, aut metalliferas quasdam cryptas subeunt, aut famosas Italiæ speluncas, a canibus & sudore denominatas, illamque sulphureo acido odore nares compungentem Svvalbacensem, a Pechlino *lib. 3. obs. 44. p. 535.* descriptam intrant; in quibus omnibus crassitie potius quam tenuitate athmosphæram peccare, certissimum est.

Arguit autem ipsa naturalis montium Chilensium conditio largissimum dictarum particularum effluvium, sunt enim metallorum feracissimi, & verbis Kircheri, *p. 77. inter reliqua natura prodigia omnem admirationem superat, quod iisdem in montibus, tanta aquarum mole foetis, natura insuper quatuordecim Vulcanios montes, qui omnes flammæ eruptione igneorumque torrentium profluvio non semel regnum Chile in ultimam vastitatem redegerunt, exotico quodam & quasi insociabili conjugio junxerit.*

Hinc omnino viatores fungis, aqua plenis, os naresque ab aeris impurissimi illapsu defendere coguntur, ut particulæ activæ dilutæ & attemperatæ mitius agant. Sicut tempore æstivo aërem, nimium a sole excalesfactum per aquam in conelavi dispersam, aut leni igne in vaporem & ventulum resolutam, tolerabiliorem reddere solemus: videturque vero plane simile, si in Olympi Macedoniæ fastigio versantes itidem fungorum humido opus habent,

non aëris defectum, quem Augustino *lib. 1. cap. 15. & lib. 14. c. 4.* de Genes. ex aliorum relatione accusare placet, sed minerales potius exhalationes istud efflagitare.

Tantum in præsentia de *Sudatoris America*; a quibus ad natales & studia clarissimi Candidati nostri progredimur. Patria est Altenburgum, urbs Misniæ præcipua, nobilissima SERENISSIMORUM SAXONIÆ DUCVM sedes, Gymnasiique florentissimi benigna nutrix; ubi natus est A. O. R. M DC LXXII, d. 24. Jun. Patre viro nobiliss. & experientiss. MATTHIA ZACHARIA PILLINGIO, Archiatro Zizensi, nec non patriæ civitatis & provinciali Medico ordinario celeberrimo, & matre ANNA ELISABETHA KEYSERIA, matrona virtutibus & pietate ornatissima; quorum, dum viverent, summa cura fuit, ut privatorum Præceptorum ope pietatis studiorumque præceptis filium imbuerent, donec publici Gymnasii Præceptoribus eundem concredere possent. Inter quos inprimis singularem amorem atque fidelitatem perreverendi viri TOBIÆ HEINECCII, t. t. Scholæ Subconrectoris, nunc Pastoris Cribizensis laudat. Post obitum Parentis præmaturum JOHANNEM WAHLIUM, Rectorem Gymnasii meritissimum, Hospitem & Præceptorem nactus est, cujus paternam curam & fidelissimam ad studia manuductionem etiam post ejus fata mente recolit, nunquam tamen ex merito se prædicare posse fateatur. Hoc e vivis sublato M. JOANNI MULLERO, t. t. Rectori clarissimo, nunc ArchiDiacono Altenburgensi multum reverendo commendatus est, qui adeo facili methodo animum juvenilem Academicis studiis aptavit, ut ipsi tempestive ann. M DC XC. d. 7. Jun. Jenam se conferre, & apud t. t. Rectorem magnificum, JO. PHILIPPUM SLEVOGTIUM, Jctum & Professore excellentissimum, Fra-

Fratrem meum carissimum, nomen suum profiteri liceret. Ubi Philosophicis disciplinis justum tempus consecraturus celeberrimorum virorum scholas, & quidem geneantropologicas POSNERIANAS, metaphysicas atque logicas SCHMIDIANAS, physicas vero & mathematicas HAMBERGERIANAS cum fructu & laudabili sedulitate frequentavit.

In arte Medica publicam singulorum equidem Professorum doctrinam variam sectatus est, privatim vero præ reliquis magnif. & excell. D. WEDELII, Hæreditarii in **Schwartz** / Com. Pal. Cæs. Theor. P. P. Consiliar. & Archiatri Saxon. undiquaque celeberrimi acroases cordi habuit. Hinc se non sine optato studiorum suorum successu Collegio Institutionali, de materia medica & facultatibus medicamentorum, Chymico, de præscribendis formulis, pathologico item therapeutico, & de mulierum morbis interfuisse profitetur. Proxime quoque magnif. & excell. D. GUNTHERO CHRISTOPH. SCHELHAMMERO, t. t. Profess. Kilon. primario & Archiatro Gottorpeni spectatissimo, anatomæ brutorum aliquoties privatim & septies publice in cadaveribus humanis artificiosissime administranti adstitit, ingentemque ex præceptis ejus physiologicis & pathologicis, medendique legibus, nec non chirurgicis atque botanicis demonstrationibus utilitatem se hausisse grata mente deprædicat. Nec reticendum censet, quod sub ejusdem præsidio, eruditi de Febribus tractatus part. 3. sectionem primam, DE METHODO MEDENDI IN GENERE ET FEBRES SIMPLICES SANANDI RATIONE in cathedra defendendam suscepit.

Præterito anno, Academicos continuaturus labores, Lipsiam petiit, ibique per dimidium anni spatium commoratus, non tantum ex magnif. & excell. D. BOHNII
accu-

accuratissimis publicis de universalibus corporis morbis curandis, & privatis de formulis conscribendis lectionibus, sed etiam ex nobiliss. atque excell. D. PETERMANNI demonstrationibus publicis osteologicis doctissimis, & solertissima cadaveris foeminini dissectione insigni studiis suis practicis & physiologicis incrementum accessisse affirmat.

Neque fallit optimum Candidatum opinio; postquam enim praeterito autumno Jenam repetens, me altera vice anatomiam publicam celebrantem vidit, & merita exantlatorum laborum praemia reportare gestiens, ante hos quatuor menses a Facultate nostra receptionem in numerum Candidatorum Medicinæ decenter petiit, in duobus primis examinibus adeo bene stetit, ut ad reliqua plenissimus aditus ipsi panderetur. Disputabit cras, Deo volente, de SVDORIBUS, cujus actus solennitatem ut magnificus Academiae Rector ejusdemque Proceres venerandi, Hospites item omnium ordinum honoratissimi, cum lectissima Studiosorum concione praesentia sua augustiorem reddere velint, officiose & amanter peto.

P. P. A. M DC IIIC. d 30. Maji.

Sub sigillo Facultatis.

